

א) [לעיל 15, 16]. ב) קדושין מו; א) ב"ק עט. ד) ר"ל ה) [פ"ב דמעילה 1, 1] ז"ל ב"ב הנהגה 1. ז) [לעיל דף מג. 1]. ח) [זו ד"ה אמר רבא]. ט) [ע"י מ"ט פ"ז מ"י ד"ה מתנתו וכו' מה שמתה ע"ז].

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה באומר וכו' בעלים הוא לא תשיב:

גליון הש"ס

גמ' ב"ב עבדו חייב ע"י ירושלמי פ"ד דמע"ש ע"ה דמתני' מערימין על מ"ש:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה ק"ל לא להחמיש כ"י. י"ב והרמב"ם מפרש ח"ה להחמיש:

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא

צ"מ.

עין משפט
נר מצוה

י"ד עבדו חייב. בתמיהה. קמני א"ל השואל שלחה לי ביד עבדך ושלחה לו חייב השואל באונסיה דכרך והרי לא יצאת מרשות משאלך י"ד עבד כ"ד רבו דמיא והרי הוא כאלו הולכה לו הוא: נעשה כאומר הכישה במקל והיא טבא. אחרי. הלך משילתה

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

מחירו של בעלים בין בלא שומר לשעבד נפשיה משתא מרשותו והרי הכישה במקל עד אשר יצאה מצינתו: ושלחה לו ביד בנו. של משאלך שלחה משאלך לשואל חייב השואל וכגון שאמר ליה שלח לי ביד בנך: י"ד עבדו פטור. ואפי' אמר שלחה לי ביד עבדך: לא סימא. דמתרצה רב נעשה כאומר לו אלא רב מוקי לה למתני' בא"ל הכישה במקל והיא טבא אחרי לשעבד נפשיה מני נפקא מחירו ומוסד דשלח עבדו עמה לא מיפטור: לפניו מחירו של משאלך. שחזרו של משאלך פתוחה לרה"ר וחזר השואל לפניו ממנו ופתוחה לחזרו של משאלך שאין דכחזרו של משאלך דתם סמכא דעמיה דשואל דמשיעמדו הבעלים לפניו להטותה לזד חזרו של שואל ומחי לה בחזרתה ודאי לתם ריהטא והואו הוא דמשעבד שואל נפשיה. אבל אם היה נריכה בלא דרך רשות הרבים לעולם אימא לך אפי' אמר ליה הכי לא סמכא דעמיה שיפקינה המשאל בלא שומר ולא שעבד נפשיה עד שבתא לידו: דאיכא גוייטא. שיש בחזר המשאל זיות ועוקצין שיכולה לקור שם ולהשמט במחצא. דשטול"ט בלע"ז בלשון (תהלים 5) כי גז חיש וכמו (במדבר י"א) ויגז שוטים: אלא לחזרה. שאם בא המשאל לחזור ולתובעה ממנו בתוך ימי הזמן שהשאלה לו: בקע בו קנאו. עד שיכלו ימי שאלתו: לא בקע בו לא קנאו. דקסבר אין משיכה קונה בשומרים: מעל המשאל לשלם להקדש קרן שנהגה בהשאלתו. ומה היא הנחתו לפי טובת הגאה שבו אומרים בו כמה הוא רוצה להיות נחסר משלו להחזיק לו השואל טובת ה[הנחה] כו. טובת הגאה בונדי"ר בלע"ז: וחזירו מותר לבקע בו להפילה. אפילו ידע לאחר שבה לידו שהוא של הקדש שמכיון שגג בו המשאל ונתחייב דמי טובת הגאה להקדש יצאת הנתיחה לחולין: ואי לא קנאו. במשיכה אמאי מעל המשאל עד שיבקע בו השואל: ופליגא. נמי דרב הונא אדר' אלעזר:

אמר שמואל בעבד עברי. פי' ר"ח דשמואל פליג עליה דרב ולית הלכתא כוותיה דרב דאמר הכישה במקל ובתא חייב וכן משמע דפליג והלכתא כוותיה מדבצי גמרא לסיועי לרב דחיי ליה דמוק: דלא קני ליה גופיה. אע"ג דבפ"ק דקדושין

ב"ב עבדו חייב א"ל י"ד עבד כ"ד רבו אמר שמואל יבעבד עברי דלא קני ליה גופיה רב אמר אפילו תימא בעבד כנעני נעשה כאומר ליה הכישה במקל והיא טבא מיתבי השואל הפרה ושלחה לו ביד בנו ביד שלוחו חייב ביד עבדו פטור בשלמא לשמואל מתניתין בעבד עברי ברייתא בעבד כנעני אלא לרב קשיא אמר לך רב לא תימא נעשה כאמר ליה אלא אימא באמר ליה הכישה במקל והיא טבא דאיתמר השאלני פרתך וא"ל ביד מי וא"ל הכישה במקל ותבא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבא אמר רב יבין שיצאת מרשות משאל חייב נימא מסייע ליה השאלני פרתך ואמר ליה ביד מי ואמר ליה הכישה במקל והיא טבא ביון שיצאת מרשות משאל חייב אמר רב אשי הכא במאי עסקינן כגון שהיתה חצרו של שואל לפניו מחצרו של משאל דבי משלחה לה ודאי להתם אולא אי הכי מאי למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם ולא איתא אולא להדיא קמ"ל דסמכא דעתיה אמר רב הונא השואל קרדום מחזירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו למאי אילימא לאונסין מ"ש פרה דמשעת שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי הדר ביה משאל לא בקע בו מצי משאל הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי ה"המשאל קרדום של הקדש מעל לפי טובת הגאה שבו וחזירו מותר לבקע בו לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי חזירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהודריה ולא ליקנייה ולא לימעות ופליגא דר' אלעזר א"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים תניא נמי הכי בשם שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים ובשם שקרקע

ב"ב עבדו חייב א"ל י"ד עבד כ"ד רבו אמר שמואל יבעבד עברי דלא קני ליה גופיה רב אמר אפילו תימא בעבד כנעני נעשה כאומר ליה הכישה במקל והיא טבא מיתבי השואל הפרה ושלחה לו ביד בנו ביד שלוחו חייב ביד עבדו פטור בשלמא לשמואל מתניתין בעבד עברי ברייתא בעבד כנעני אלא לרב קשיא אמר לך רב לא תימא נעשה כאמר ליה אלא אימא באמר ליה הכישה במקל והיא טבא דאיתמר השאלני פרתך וא"ל ביד מי וא"ל הכישה במקל ותבא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבא אמר רב יבין שיצאת מרשות משאל חייב נימא מסייע ליה השאלני פרתך ואמר ליה ביד מי ואמר ליה הכישה במקל והיא טבא ביון שיצאת מרשות משאל חייב אמר רב אשי הכא במאי עסקינן כגון שהיתה חצרו של שואל לפניו מחצרו של משאל דבי משלחה לה ודאי להתם אולא אי הכי מאי למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו דתימא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם ולא איתא אולא להדיא קמ"ל דסמכא דעתיה אמר רב הונא השואל קרדום מחזירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו למאי אילימא לאונסין מ"ש פרה דמשעת שאילה אלא לחזרה בקע בו לא מצי הדר ביה משאל לא בקע בו מצי משאל הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי ה"המשאל קרדום של הקדש מעל לפי טובת הגאה שבו וחזירו מותר לבקע בו לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי חזירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהודריה ולא ליקנייה ולא לימעות ופליגא דר' אלעזר א"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים תניא נמי הכי בשם שתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים ובשם שקרקע לחולין כדתנן בפרק הנהנין (מעילה דף יט:) אין מועל אחר מועל במקדשין אלא בזהמה וכלי שרת בלבד דהא קמני סיפא נטלו ונתנו לחזירו הוא מעל וחזירו לא מעל ובעולה נתנו לחזירו וחזירו לחזירו כולן מעלו זה ואין נראה לר"י נמי דהתם איירי בשלם נתכונו ברשותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהגה ואינו יוצא לחולין שהרי לא נתכונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל) וסיפא דקתני נתנו לחזירו היינו לחזירו שאינו גזר ואפילו בלא בקוע מעל לפי שנתכוון להוציא מרשותו והא דתנן בהנהגה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בהמה ובה חזירו ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאל קורדום לחזירו דקאמר הלא היה נראה לר"י לכאורה שיצא כל הקורדום לחולין בשאלה זו ולכן חזירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הגאה שבו אע"פ שהפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אבן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הגאה שבו אף קצת קשה לר"י דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הגאה כיון שבכל הזמן שנתנה לחזירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא אותה הגאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר ונותנו לחזירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר לבקע כיון שמעורב באותו קורדום חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (ערכין דף ק"ג) בשביל שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאלו ומעל בשאלה יצאת כל הגאח בקוע לחולין ואין מעורב זה מן הקדש כלום וא"כ כיון דנתן לחזירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחזירו גם כלאן יעמול לפי כל מה ששהה הגאח בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי כולה כי כולה הפסיד להקדש אבל כאן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדום ע"י בקוע וטובת הגאה דשאלה היא ע"פ: כך תקנו משיכה בשומרים. [א] לא להחמיש באונסין א) קאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרין פרק האומנין (לעיל דף פ:) דהנה לפני שומר חנם והוא הדין שומר חנם שאל שואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה וליכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דלמר הכא אלא לענין חזרה קאמר דשוכר ושואל מיד שמעו הבהמה מרשות הבעלים אין בעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר ופליגא דרב הונא: פ"ט

ל"א א מ"י פ"ג מה"ל שאלה ופקדון הלה א ב סג עשין כב טו"ע ח"מ כ"י שם סע"ו ו ופ"ט ח: ב ב מ"י שם הלה א טו"ע שם סע"י ה: ו ד מ"י שם ה"ג ב טו"ע שם סע"י ז ו ד מ"י פ"ו מה"ל מעילה הלה ד: ה [מ"י פ"ב מה"ל שכירות הלה ח טו"ע ח"מ ס"י שמה סע"י א ח:]

לענין רש"י

דשטול"ט [דישטול"ט ש.]. מעבדים צורים. מקומות מחבוא. בוגדי"ר [ב"ב גרי"ד]. להיות אסור מודה.

במוסף רש"י

השואל קורדום מחזירו לעשרה ימים. ביקע בו קנאו. היא חוקה להשמט כו ימי שאלתו ואין המשאל יכול לחזור בו. (מדושין חו). כך תיקנו משיכה בשומרים. שלא יתחייב שומר בשמירה עד שיטעון. (ב"ב ע"ט).